

Luis Durnvalder jedan je od najpoznatijih i najvoljenijih političara u ovom delu Evrope

HRONOLOGIJA NOVIJA ISTORIJA JUŽNOG TIROLA

- 1915.** Londonskim paktom zemlje Antante obećavaju Italiji Južni Tirol, u kojem je po popisu stanovništva iz 1910. godine živelo 90 odsto Austrijanaca i samo tri odsto Italijana
- 1920.** Anektiranje Južnog Tirola
- 1923.** Počinje italijanizacija Južnog Tirola pod fašističkom vlašću Musolinija
- 1946.** Potpisan Pariski sporazum koji predviđa autonomiju za nemačku jezičku manjinu
- 1956.** Počinje period južnotirolskog terorizma
- 1960.** Na zahtev Austrije u UN se pokreću pregovori za rešenje pitanja
- 1972.** Južni Tirol dobija široku autonomiju
- 1992.** Još šira autonomija, Rim povlači veto na ulazak Beča u EU
- 2006.** Austrijski parlament izglasava promenu Ustava po kojem Beč mora da štiti prava stanovništva u Južnom Tirolu
- 2010.** Južni Tirol postaje jedna od najbogatijih regija u EU sa BDP od 31.000 evra, uz nezaposlenost od samo 2,7 odsto

posebnost jedne zajednice. Smatram da je Južni Tirol odličan primer kako se mogu rešiti problemi između različitih etničkih grupa bez rata, bez krvi, kroz jedan dugotrajan i ponekad mukotrpan proces pregovaranja, ali uz zdrav razum, strpljivost i pragmatičnost zainteresovanih strana.

Kako je tekao taj proces u vašem slučaju?

Između jezičkih grupa u Južnom Tirolu su dugo vremena - da ne kažem vekovima - postojale tenzije, a danas svi živimo bolje, mirnije i lagodnije nego pre, zahvaljujući pronađenom rešenju u vidu autonomije. Proces je trajao od završetka Drugog svetskog rata do 1992. Želeli smo da budemo

Srbi treba da stvore ambijent u kojem će moći da sačuvaju svoju kulturu, jezik, običaje, tradiciju, veru, bez straha da će biti asimilovani, i istovremeno da ostvare ekonomski napredak

deo Austrije, ali velike sile su odlučile da moramo da ostanemo u Italiji, istovremeno obavezujući Rim da nam da zakonodavnu i administrativnu autonomiju. Bilo je i terorizma, napetosti, onda su se uključile i UN. Naša autonomija je 1992. napokon implementirana. Garant tog dogovora su Austrija i Italija.

Kakva je uloga Austrije u vašem autonomnom statusu?

Austrija je zadržala pravo da nadgleda implementaciju tog dogovora, odnosno dužnost da u slučaju da Italija ne poštuje taj dogovor, pokrene postupak pred sudom u Hagu i u UN. Dosad Italija nije ugrozila našu autonomiju i nije bilo potrebno da Beč interveniše.

Da li se može reći da je Južni Tirol država u državi?

Ne, mi smo autonomni region i kod nas važe nacionalni zakoni Italije. Ali, mi upravljamo svojom teritorijom, baštinimo svoju kulturu, jezik, običaje, rukovodimo obrazovnim sistemom, infrastrukturom, poljoprivredom. Zato mislim da bi naš primer mogao da bude rešenje za Srbe na Kosovu da vode politiku koja će im omogućiti da upravljaju teritorijom na kojoj se nalaze, da rukovode svim stvarima koji se tiču života ljudi.

Koliko se isplatio pragmatizam političkih lidera južnih Tirolaca?

Ima nas oko pola miliona i na svojoj teritoriji smo uspeli zahvaljujući tome što smo rukovodili svojim sredstvima da stvorimo uslove za prosperitet. Nemamo potrebu za materijalnom pomoći od Austrije, više nam je potrebna njihova moralna i pravna podrška. Postali smo normalniji, razumniji i pragmatičniji u ostvarivanju svojih ciljeva. **N**